

EVROPSKÝ PARLAMENT

2004

2009

Dokument ze zasedání

A6-0059/2008

4. 3. 2008

ZPRÁVA

o zprávě o pokroku Bývalé jugoslávské republiky Makedonie za rok 2007
(2007/2268(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodaj: Erik Meijer

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	10
VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU	14

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o zprávě o pokroku Bývalé jugoslávské republiky Makedonie za rok 2007 (2007/2268(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na závěry předsednictví přijaté na zasedání Evropské rady v Soluni ve dnech 19. a 20. června 2003, na němž bylo všem západobalkánským zemím přislíbeno, že mohou přistoupit k Evropské unii,
- s ohledem na rezoluce Rady bezpečnosti OSN 817 a 845 z roku 1993,
- s ohledem na rozhodnutí Evropské rady ze dne 16. prosince 2005 udělit Bývalé jugoslávské republice Makedonii status kandidátské země pro členství v EU a na závěry předsednictví přijaté na zasedání Evropské rady ve dnech 15.–16. června 2006 a 14.–15. prosince 2006,
- máje na paměti dočasnou dohodu mezi Řeckou republikou a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií z roku 1995,
- s ohledem na závěry čtvrtého zasedání Rady pro stabilizaci a přidružení EU a Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, které se konalo dne 24. července 2007,
- s ohledem na rozhodnutí Rady 2006/57/ES ze dne 30. ledna 2006 o zásadách, prioritách a podmínkách evropského partnerství s Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií¹,
- s ohledem na zprávu Komise o pokroku Bývalé jugoslávské republiky Makedonie za rok 2007 (SEK(2007)1432),
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. prosince 2006 o sdělení Komise „Strategie rozšíření a hlavní výzvy na roky 2006–2007“²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 12. července 2007 o zprávě o pokroku Bývalé jugoslávské republiky Makedonie za rok 2006³,
- s ohledem na doporučení smíšeného parlamentního výboru EU a Bývalé jugoslávské republiky Makedonie přijatá ve dnech 29.–30. ledna 2007 a 26.–27. listopadu 2007,
- s ohledem na své usnesení ze dne 24. října 2007 o návrhu rozhodnutí Rady o uzavření Dohody mezi Evropským společenstvím a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonie o zjednodušení vydávání krátkodobých víz⁴,

¹ Úř. věst. L 35, 7.2.2006, s. 57.

² Úř. věst. C 317 E, 23.12.2006, s. 480.

³ Přijaté texty, P6_TA(2007)0352.

⁴ Přijaté texty, P6_TA(2007)0454.

- s ohledem na své usnesení ze dne 24. října 2007 o návrhu rozhodnutí Rady o uzavření Dohody mezi Evropským společenstvím a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonie o předávání a zpětném přebírání osob¹,
 - s ohledem článek 45 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A6-0059/2008),
- A. vzhledem k tomu, že Bývalé jugoslávské republiky Makedonii byl již v roce 2005 udělen status kandidátské země pro členství v EU, avšak doposud nebyl stanoven termín zahájení přístupových jednání; vzhledem k tomu, že prodlužování tohoto stavu zvyšuje pocit zklamání a nejistoty vzhledem ke stabilnímu tempu reforem, které orgány ve Skopje v poslední době uskutečnily,
- B. vzhledem k prohlášení EU a zemí západního Balkánu, které bylo v Salcburku jednohlasně přijato všemi ministry zahraničí členských států EU a ministry zahraničí zemí západního Balkánu dne 11. března 2006 a v němž se připomíná význam dobrých sousedských vztahů a potřeba nalézt oboustranně přijatelná řešení přetrvávajících problémů se sousedními zeměmi,
- C. vzhledem k tomu, že mezi jedním členským státem – Řeckem – a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonie probíhají jednání pod záštitou Organizace spojených národů s cílem dosáhnout oboustranně přijatelného řešení v otázce názvu této kandidátské země,
1. vítá nový politický konsensus o přistoupení této země k Evropské unii a významný pokrok dosažený od poslední zprávy o pokroku, kterou Komise zveřejnila v listopadu 2007;
 2. vítá přijetí zákona o státních zástupcích, zákona o radě státních zástupců a zákona o Výboru pro vztahy mezi jednotlivými skupinami obyvatelstva, při jejichž přijímání se bude uplatňovat zásada dvojí většiny (Badinterova zásada), i přijetí rozhodnutí o posledním jmenování do soudní rady;
 3. vítá zřízení Národní rady pro evropskou integraci, která usiluje o podporu reforem souvisejících s přistoupením k EU napříč politickým spektrem a v jejímž čele stojí vůdce opozice, neboť je významnou hybnou silou napomáhající procesu přistoupení k EU; konstatuje, že Národní rada stanovuje institucionální priority země v přípravné fázi procesu vyjednávání tím, že přesně určuje potřebné institucionální uspořádání, lidské zdroje a rozpočtové prostředky; vyzývá vládu a parlament, aby neustávaly v reformním procesu a dále podporovaly plynulý, pravidelný a konstruktivní dialog mezi všemi zúčastněnými stranami vedený v duchu spolupráce a vzájemné shody v klíčových otázkách evropské agendy země;
 4. vítá pokračující snahy i dosažené výsledky vlády a parlamentu při realizaci rámcové dohody z Ohridu a větší pozornost věnovanou multietnickému charakteru země; vítá závazek vlády a parlamentu více podporovat rozvoj vztahů mezi jednotlivými etnickými skupinami, díky němuž byly přijaty různé právní předpisy, jako jsou např. úpravy zákona o státních svátcích ze dne 8. února 2007, kterými se zavádí různé etnické a náboženské svátky, či bylo vyčleněno větší množství finančních prostředků na podporu kulturních

¹ Přijaté texty, P6_TA(2007)0453.

hodnot a tradic menšinových společenství; zdůrazňuje, že je třeba dosáhnout rovnoměrnějšího zastoupení příslušníků menšinových skupin obyvatelstva zejména ve státní správě, u policie a v ozbrojených silách, a vítá, že bylo dosaženo dohody o výběru 45 návrhů zákonů, které mohou být přijaty pouze na základě Badinterovy většiny;

5. zdůrazňuje, že evropská integrace Bývalé jugoslávské republiky Makedonie dostala nový impuls díky pevným závazkům, které přijaly všechny politické síly; vítá pravidelný a intenzivní dialog vedený vůdci čtyř hlavních politických stran (VMRO-DPMNE, SDSM, DPA a DUI), jehož výsledkem je přijetí řady zákonů a opatření souvisejících s další integrací do EU;
6. dále vítá skutečnost, že v souladu s rámcovou dohodou z Ohridu je ve státní správě zaměstnáváno více příslušníků národnostních menšin, a doufá, že rámcová dohoda z Ohridu bude nadále důsledně realizována;
7. schvaluje závazek vůdců hlavních politických stran, které jsou zastoupeny v parlamentu, dále usilovat o dosažení pokroku v otázkách, v nichž doposud panují neshody, jako např. používání jazyků nebo balíček sociálních opatření pro oběti konfliktu z roku 2001;
8. vítá skutečnost, že v roce 2007 bylo dosaženo zřetelných úspěchů v boji proti organizovanému zločinu a korupci i v boji proti obchodování s lidmi a omamnými látkami; vyzývá vládu, aby nadále uplatňovala protikorupční zákony a pokračovala v reformě soudnictví, čímž se posílí nezávislost a celkové fungování soudního systému;
9. vyjadřuje uznání vládě za pokrok dosažený v hospodářské oblasti, aniž by byla narušena makroekonomická stabilita; vítá daňovou politiku a zlepšení daňové disciplíny, s jejichž pomocí se zvýšily příjmy do státního rozpočtu; vítá zlepšení podnikatelského prostředí a činnosti na omezení právních a administrativních překážek pro zakládání nových podniků;
10. s nadějí očekává přijetí nového bankovního zákona v souladu s *acquis* EU; konstatuje, že je důležité, aby byl v roce 2008 přijat nový zákon o národní bance, který zvýší její nezávislost a posílí její správní struktury, aby mohla vykonávat funkci dozoru;
11. je znepokojen stále vysokou mírou nezaměstnanosti a naléhá na vládu, aby se tímto problémem zabývala; bere na vědomí zejména situaci obyvatel vesnic na hranicích s Kosovem, kde má boj s nezaměstnaností zásadní význam, mají-li být pro místní populaci vytvořeny příležitosti k legálním výdělkům;
12. připomíná, že je nezbytné nadále uplatňovat rámcovou dohodu z Ohridu, která mezi národy podporuje vytváření důvěry, jež je klíčovým prvkem stability v regionu;
13. připomíná, že zákon o užívání vlajek z roku 2005 umožňuje menšinovým národnostním skupinám, které tvoří v určité obci většinu, užívat vlastní vlajku; konstatuje, že rozsudek ústavního soudu ze dne 24. října 2007 potvrdil právo národnostních skupin vyvěsit svou vlajku vedle státní vlajky a že rovněž rozšířil právo vyvěšovat národnostní vlajku na všechny národnostní skupiny v příslušné obci a potvrdil právo etnických Albánců užívat albánskou státní vlajku jako svůj národnostní symbol; zdůrazňuje, že ústavní soud se rovněž snažil vyjasnit hranice tohoto práva, neboť se domnívá, že státní a národnostní

vlajky mají odlišný význam, a dospěl k závěru, že národnostní vlajky nemohou být vyvěšeny trvale, například během oficiálních státních návštěv nebo na státních budovách; žádá všechny zúčastněné strany, aby tuto otázku projednaly v duchu rámcové dohody z Ohridu a mezinárodních norem;

14. vítá opatření, jimiž vláda urychleně reagovala na doporučení ve zprávě o pokroku vypracované Evropskou komisí v roce 2007 a jež mají sladit revidovaný národní plán pro přijetí *acquis* s prioritami navrhovaného přístupového partnerství pro rok 2008;
15. schvaluje práci, kterou veřejná správa vykonává v rámci příprav na proces jednání o přistoupení k EU; žádá úřady, aby pokračovaly v reformě veřejné správy s cílem zajistit její odpolitizování, profesionalitu, odbornost a efektivitu a aby se zdržely kroků, které by mohly ohrozit již vybudované správní kapacity;
16. domnívá se, že všechny politické síly a národnostní skupiny v Bývalé jugoslávské republice Makedonii jsou stejnou měrou odpovědné za to, aby dokázaly, že země již není zmítána konflikty přesahujícími běžné politické neshody, které jsou negativně vnímány doma i v zahraničí a k nimž patří i bojkotování demokratických vládních orgánů, a aby tak ukázaly, že země je na proces přistoupení k Evropské unii připravena;
17. podporuje iniciativu soluňského Centra pro demokracii a usmíření v jihovýchodní Evropě a Sorosovy nadace vydat učebnice balkánských dějin v albánském i makedonském jazyce, jež budou určeny učitelům dějepisu a žákům středních škol a budou prezentovat rozdílné názory na společnou minulost, poskytnou vyvážený pohled a podpoří usmíření;
18. bere na vědomí, že dne 27. září 2007 byl projednán návrh novely volebního zákona, který by zvýšil počet křesel v parlamentu o 13 ve prospěch zástupců etnických menšin a státních příslušníků žijících v zahraničí; vyjadřuje obavy z toho, že navržený zákon by mohl vést k obcházení zásady Badinterovy většiny, jak ji zavádí rámcová dohoda z Ohridu; zdůrazňuje, že respektování zásady „*pacta sunt servanda*“ má zásadní význam pro posílení vzájemné důvěry; domnívá se proto, že v případě jakékoli novely volebního zákona by mělo být dosaženo široké shody za účasti albánských zástupců, a věří, že za tímto účelem proběhnou další konzultace;
19. upozorňuje na pokračující diskriminaci příslušníků romské komunity zejména v oblasti vzdělávání, sociální ochrany, zdravotní péče, bydlení a zaměstnanosti; doufá, že národní strategie pro romské občany bude v souladu se svými cíli realizována v dohledné době;
20. vítá, že dohody o zjednodušení vydávání víz a o předávání a zpětném přebírání osob uzavřené s Bývalou jugoslávskou republikou Makedonie vstoupily v platnost; konstatuje však, že vstup do zemí EU představuje pro makedonské občany a obecně pro státní příslušníky západobalkánských zemí stále velký problém; zdůrazňuje, že Makedonie musí mít stejná pravidla pro přístup jako Chorvatsko; podporuje proto rozhovory o liberalizaci vízové povinnosti, které Evropská komise zahájila 20. února 2008 s cílem stanovit plán zavedení úplného bezvízového režimu, a vyzývá Komisi, aby vynaložila veškeré úsilí na rychlé dokončení těchto rozhovorů;
21. v tomto ohledu bere na vědomí, že vláda zavedla pasy s biometrickými bezpečnostními prvky, zřídila vnitrostátní vízový informační systém a vízové středisko a zavedla systém

integrované správy hranic;

22. vítá přijetí nového zákona o právním postavení církví, náboženských společenství a náboženských skupin, který bude uplatňován od května 2008 a který umožní provždy skoncovat se stížnostmi malých náboženských společenství a zejména komunit, které vznikly nebo se vyvinuly během posledních desetiletí v důsledku přijímání nových náboženství ze zahraničí nebo odloučením od existujících církví, že nemohou stavět, vlastnit ani užívat budovy sloužící k modlitebním účelům;
23. vítá, že v červenci 2007 byla úspěšně zahájena druhá fáze daňové decentralizace, do níž se zapojilo 42 z 84 obcí a devět se jich následně přidalo;
24. zdůrazňuje, že byla přijata dodatečná opatření na podporu práv žen, zejména v oblasti rovných příležitostí; trvá však na tom, že musí být zlepšena ochrana žen proti všem formám násilí;
25. zdůrazňuje, že je žádoucí, aby v souladu se zákonem o rozhlasovém a televizním vysílání z listopadu 2005 byla zachována nezávislost veřejného vysílání na státních orgánech a stávající názorová různorodost a aby se zabránilo vměšování vládních orgánů do práce ostatních sdělovacích prostředků; naléhavě žádá úřady, aby zajistily, že budou dodržovány normy EU a Rady Evropy, pokud jde o boj proti oživení „nenávistných projevů“ – zejména ve sdělovacích prostředcích – vůči sousedním státům;
26. konstatuje, že jednostranná podpora některých mediálních produktů, např. formou vládních kampaní a reklam státem podporovaných podniků, vede k narušování hospodářské soutěže v mediálním prostředí, a poškozují tak ostatní sdělovací prostředky, včetně těch, které jsou vůči vládě kritické;
27. vítá zahájení příprav uplatňování zákona o policii, jehož úplné a účinné provedení je klíčovým úkolem a představuje hlavní prioritu přidružení k EU;
28. konstatuje, že snahy v otázce kvality vody by měly být posíleny na základě nového zákona o vodách; upozorňuje zejména na to, že je naléhavě zapotřebí chránit kvalitu vody a kontrolovat znečištění v řece Vardar, která odvodňuje většinu území a pokračuje jako řeka Axíos, s níž se nebezpečné odpady dostávají na řecké území, i v pohraničním Ohridském, Prespanském a Dojranském jezeru; zdůrazňuje, že v této otázce je nutno uzavřít dvoustranné dohody se sousedními zeměmi Albánie a Řecka a zajistit jejich účinné uplatňování;
29. uznává, že díky přijetí zákona o nakládání s odpady se do určité míry zlepšil sběr odpadů a zacházení s azbestem, polychlorovanými bifenylly (PCB) a odpadními surovinami;
30. upozorňuje na to, že je celkově nutno zlepšit přístup k životnímu prostředí, a apeluje na úřady Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, aby pokračovaly ve snahách o sladění svých právních předpisů týkajících se životního prostředí se standardy přijatými v EU;
31. konstatuje, že dne 7. listopadu se uskutečnila rozsáhlá policejní akce v okolí vesnice Brodec severně od Tetova s cílem dopadnout několik údajných zločinců, během níž bylo zabito šest členů tzv. „Brodeckého gangu“ a ministerstvo vnitra zadrželo dalších 13 osob

z vesnice; konstatuje, že v obci Brodec byly nalezeny lehké a těžké zbraně, mezi nimi i těžké kulometry a protiletdecké střely; zdůrazňuje, že podle pozorovací mise EU a OBSE byl zásah proveden profesionálně a účinně, díky čemuž nedošlo k obětem ani na straně policie ani na straně civilního obyvatelstva; vítá skutečnost, že vláda veřejně oznámila, že obnoví mešitu a další zničenou infrastrukturu; vyjadřuje znepokojení nad některými zprávami, že zadržení byli údajně při zatýkání vystaveni špatnému zacházení; v této souvislosti žádá veřejného ochránce práv, aby tyto události plně prošetřil, a zdůrazňuje, že veškeré nevyřešené otázky týkající se policejního zásahu ve vesnici Brodec by měly být vyřešeny otevřeně a transparentně právní cestou;

32. vítá pokrok v oblasti legislativní úpravy práv duševního vlastnictví, avšak zdůrazňuje, že je zapotřebí většího úsilí k zajištění vymahatelnosti přijatých právní předpisů;
33. vítá aktivní účast Bývalé jugoslávské republiky Makedonie v procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě a její podíl na zřízení Rady pro regionální spolupráci; stejně tak vítá její konstruktivní postoj v otázce statusu Kosova; vyjadřuje však obavy kvůli prodlevám při technickém vymezení hranice s Kosovem a domnívá se, že by tato hranice měla být určena podle návrhu předloženého Marttim Ahtisaariem, bývalým zvláštním vyslancem OSN pro stanovení budoucího statutu Kosova; vítá její aktivní obchodní, celní a policejní spolupráci s Kosovem i skutečnost, že rovněž udržuje dobré sousedské vztahy se Srbskem; vítá podpis dohody o volném obchodu s těmito dvěma sousedy, a doporučuje přijetí podobné politiky ve vztazích s Albánií, Bulharskem a Řeckem, zejména v oblasti dopravy a komunikací;
34. vítá podíl země na misi EU Althea v Bosně a Hercegovině, uznává její úlohu při zajištění regionální stability a vyjadřuje hlubokou soustrast této zemi a rodinám 11 příslušníků mírových jednotek, kteří tragicky zahynuli při havárii makedonského vojenského vrtulníku dne 12. ledna 2008;
35. vyjadřuje politování nad tím, že Bývalá jugoslávská republika Makedonie s orgány USA podepsala a ratifikovala dvoustrannou dohodu o imunitě, která americké občany vyjímá z jurisdikce Mezinárodního trestního soudu v Haagu; zdůrazňuje, že takový akt je v rozporu se standardy a politikami EU, které usilují o podporu Mezinárodního trestního soudu, i s hlavními zásadami EU ohledně dvoustranných dohod o imunitě; vyzývá makedonskou vládu a parlament, aby své právní předpisy uvedly v soulad se zásadami a standardy členských států EU;
36. konstatuje, že je zapotřebí dalších investic do infrastruktury spojující tuto zemi s jejími sousedy, což by přispělo k hospodářskému rozvoji a stabilitě regionu jako celku, a žádá vládu, aby co nejdříve dokončila zbývající část železničního spojení mezi Skopje a Sofií;
37. vítá zesílenou dvoustrannou spolupráci i osobní kontakty mezi Bývalou jugoslávskou republikou Makedonie a Řeckem; s uspokojením konstatuje, že od přijetí výše zmíněného usnesení Parlamentu ze dne 12. července 2007 byla v tomto regionu pod záštitou Organizace spojených národů a za pomoci zvláštního vyslance Matthewa Nimitze uspořádána dvoustranná jednání, jež měla za cíl nalézt oboustranně přijatelné řešení sporu o název země; bere na vědomí návrh zvláštního vyslance ze dne 19. února 2008 a vítá skutečnost, že tento návrh přijaly obě země jako rámec pro další diskusi; žádá obě strany,

aby se intenzivněji zasadily o vyřešení této otázky, která se za žádných okolností nemůže stát překážkou členství Bývalé republiky Makedonie v mezinárodních organizacích, jak to stanoví prozatímní dohoda z roku 1995, která je stále v platnosti;

38. s odvoláním na závěry Rady ve složení pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy z prosince 2007 zdůrazňuje význam regionální spolupráce, dobrých sousedských vztahů a potřeby nalézt oboustranně přijatelné řešení zbývajících problémů na cestě do EU;
39. podporuje snahy vlády Bývalé jugoslávské republiky Makedonie ustavit společné výbory pro vzdělávání a historii se sousedními členskými státy EU s cílem přezkoumat případné rozpory a chybné výklady historie, které by mohly vzbudit nesouhlas, a naléhavě vyzývá úřady, aby podporovaly společné oslavy kulturního a historického dědictví, které Bývalá jugoslávská republika sdílí se svými sousedy;
40. konstatuje, že ačkoli tato země dosáhla od roku 2005, kdy jí byl udělen status kandidátské země, značného pokroku, je ze tří kandidátských států jedinou zemí, s níž nebyla zahájena přístupová jednání; domnívá se, že by tato mimořádná situace měla být ukončena; vyzývá Bývalou jugoslávskou republiku Makedonii, aby zajistila provedení nezbytných reforem; vyzývá Evropskou komisi, aby na základě svého sdělení o zemích západního Balkánu vypracovala měřítko, po jejichž splnění budou s dotčenou zemí zahájena přístupová jednání před koncem roku 2008, což dále posílí stabilitu a evropské perspektivy zemí západního Balkánu;
41. vítá, že vláda připravuje zavedení nástroje předvstupní pomoci (NPP), které usnadnil podpis dohody o financování NPP na rok 2007 a rámcové dohody na léta 2007–2013; znovu zdůrazňuje, jak důležitý je tento nástroj pro přípravu budoucího členství v EU; žádá vládu i Komisi, aby urychlily přípravné práce, které umožní včasné zavedení decentralizovaného systému řízení NPP v zájmu větší účinnosti a místního zapojení do tohoto procesu;
42. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a vládě a parlamentu Bývalé jugoslávské republiky Makedonie.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

1. Priority v druhé výroční zprávě

Dne 12. července 2007 plénum schválilo první výroční zprávu o kandidátské zemi, která je Evropskou unií a většinou jejích členských států označována jako „Bývalá jugoslávská republika Makedonie“, ale která se podle své ústavy nazývá „Makedonská republika“.

Tato zpráva se zabývala řadou témat, jako jsou problémy spojené s životním prostředím, vztahy mezi zaměstnavateli a zaměstnanci či veřejnoprávní vysílání. Zejména se však soustředila na tyto tři otázky: postavení velké albánské komunity, vztahy s jižním sousedem (Řeckem) a datum zahájení přístupových jednání s EU. Tato tři témata vzbudila během posledního roku ještě větší pozornost. První a druhé téma navíc značně ovlivňují téma třetí. Druhá výroční zpráva se soustřeďuje na dosažení pokroku ve všech třech oblastech.

2. Vztahy mezi bývalou Jugoslávií a EU

V letech 1957 až 1991 Evropská společenství (předchůdce Evropské unie) a členské státy vždy udržovaly s bývalou Socialistickou federativní republikou Jugoslávie dobré vztahy. Tyto vztahy se značně lišily od vztahů s ostatními zeměmi střední a východní Evropy, jež byly od západní a jižní Evropy odděleny železnou oponou a pod vládou stran, které si samy říkaly komunistické. Ze strany Jugoslávie nikdo neočekával vojenskou hrozbu. Jugoslávie zůstala vně studené války, navázala intenzivní kontakty se zeměmi třetího světa a zasloužila si mezinárodní pozornost tím, že dělníky aktivně zapojila do průmyslové demokracie. V pohraničí úzce spolupracovaly firmy ze západní a jižní Evropy s jugoslávskými podniky. Poměrně velký počet obyvatel Jugoslávie mohl navštěvovat země v západní a jižní Evropě či tam dlouhodobě pracovat. Pro mnoho lidí z jiných států byla Jugoslávie (hlavně alpský region, mořské pobřeží a Ohridské jezero) významným rekreačním cílem. Kromě toho představovala významný obchodní a dopravní spojník s Řeckem a ostatními státy Evropských společenství. Kdyby se Jugoslávie nerozpadla, pravděpodobně by přistoupila k EU jako celek, a zřejmě by předešla mnohé současné členské státy. Přistoupení, které se zpočátku jevilo jako pravděpodobné, bylo vážně zpožděno ani ne tak vlastním rozpadem země, jako zločiny, které ho doprovázely. Území bývalé Jugoslávie (a sousední Albánie) je nyní zcela obklopeno členskými státy EU.

3. Udržení pokroku kandidátské země

V rámci velkého rozšíření EU v roce 2004 přistoupilo z bývalých jugoslávských republik pouze Slovinsko. Jednání s další kandidátskou zemí, Chorvatskem, úspěšně pokračují a zdá se, že by mohla být uzavřena v roce 2009. Během několika let se tedy Chorvatsko stane 28. členským státem.

Rovněž Bývalá jugoslávská republika Makedonie má od roku 2005 status kandidátské země a očekávala, že proces přistoupení bude probíhat souběžně s procesem chorvatským. Domnívala se, že uzavření jednání by mohla zkomplikovat a zdržet pouze skutečnost, že leží

na jihu bývalé Jugoslávie, jehož ekonomika byla ve srovnání se severem vždy slabší.

Makedonie měla jakožto kandidátská země oproti nástupnickým jugoslávským státům Černé hoře, Bosně a Hercegovině nebo Srbsku náskok. Ještě více to platí v porovnání se srbskou autonomní provincií Kosovo, které se od roku 1990 považuje za nezávislé a jež Srbsko od války v roce 1999 nedokáže spravovat. V roce 2008 bude zřejmě mezinárodně uznáno jako nezávislý stát, o což usiluje 17 let. Následnickým státům Jugoslávie, které dosud nezískaly status kandidátské země, byly pouze nabídnuty dohody o stabilizaci a přidružení s dlouhodobou vyhlídkou na přistoupení (zasedání Evropské rady v Soluni v roce 2003).

Nyní zůstává otázkou, zda si Bývalá jugoslávská republika Makedonie udrží výhodnou pozici oproti ostatním nástupnickým státům, do níž se dostala díky statusu kandidátské země.

Mezitím se začalo hovořit o tom, že status kandidátské země bude přiznán Srbsku. Význam tohoto statusu však přestal být během posledních let jasný vzhledem k tomu, že očekávaná přístupová jednání s Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií nebyla dosud zahájena. Kvůli tomu se zmíněná země dostala vůči ostatním dvěma kandidátským zemím do zvláštní situace. Jednání probíhají nejen s Chorvatskem, ale i s Tureckem, které není schopno v jejich počáteční fázi splnit stanovená kritéria, což se v další fázi odrazí na konečném výsledku. Bývalá jugoslávská republika Jugoslávie je vzniklými průtahy nesmírně zklamaná. Pokud nebudou jednání neprodleně zahájena, hrozí nebezpečí, že význam statusu kandidátské země bude značně oslaben nejen v očích Makedonie, ale i v jiných zemích, které o tento status usilují.

4. Omezená absorpční a integrační kapacita EU

Krátce po skončení studené války (1989) se značná pozornost věnovala rozšíření spolupráce, jež se v té době omezovala na západní a jižní Evropu, na státy dosud považované za příslušníky „druhé strany“ a tato myšlenka se setkala s rozhodným souhlasem. Pro přistoupení velkého počtu nových členských států se vyslovili nejen politici vůdci, ale i široká veřejnost. Značná prestiž, která tehdy byla spojována s úspěšným dokončením rozsáhlého rozšíření směrem na východ, se dnes již vytratila. Veřejnost zaujala kritičtější postoj a očekává, že se pozornost soustředí na řešení problémů, které jsou považovány za důsledek předchozích rozšíření. Noví zájemci jsou posuzováni přísněji a musí platit za to, co se nepodařilo během předchozích rozšíření. Objektivní zhodnocení všech kladů a záporů pro EU a její současné členské státy dnes hraje významnější roli. Očekávané problémy a předpokládané náklady mohou být důvodem toho, proč se s dalším rozšířením nespěchá. O stanovení konečných dat přistoupení nových zemí a souběžném přijetí velkého počtu členských států se mezitím přestalo hovořit. Každý stát je nezaujatě posuzován podle vlastních zásluh.

Pokud jde o nástupnické státy bývalé Jugoslávie, nyní proti sobě stojí dva myšlenkové tábory:

- a) před schválením přistoupení těchto zemí k EU je třeba nalézt trvalé řešení jejich problémů, zejména pokud jde o vztahy mezi příslušníky různých etnických skupin v těchto zemích a vztahy se sousedními státy;
- b) přistoupení k EU je chápáno jako naprostá nezbytnost a nejlepší záruka míru, demokracie, stability a hospodářského rozvoje, protože se očekává, že EU může významně přispět k vyřešení problémů, včetně urovnání vztahů mezi jednotlivými komunitami a se sousedními státy.

5. Etnická rozmanitost a konflikty zájmů

Tato oblast, která byla na počátku 20. století známá jako Makedonie, jež byla po rozpadu Osmanské říše rozdělena mezi Jugoslávii, Řecko a Bulharsko, se vyznačovala velkou národnostní rozmanitostí. V severní části Makedonie, která se nachází na území Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, hovoří nejvíce lidí makedonsky, což je jazyk náležející do skupiny slovanských jazyků. V severozápadní části země však představují většinu obyvatelstva Albánci, kteří tvoří asi jednu čtvrtinu populace. Žijí tu i další méně početné menšiny, jako např. Romové, Turci a Valaši.

V ostatních nástupnických státech Jugoslávie vedla v roce 1990 etnická rozmanitost, byť zde existuje v menším měřítku, k násilným konfliktům a etnickým čistkám. Ve srovnání s Chorvatskem, Bosnou a Hercegovinou či Srbskem (zejména Kosovem) byl v Bývalé jugoslávské republice Makedonii zachován pořádek a mír. Po krátkém ozbrojeném konfliktu v severozápadní Albánii byly uzavřeny dohody o decentralizaci orgánů místní správy a místo dominantního ostavení Slovanů se stále více zdůrazňuje multietnický charakter země.

Již před konfliktem v roce 2001 byla ve vládě Bývalé jugoslávské republiky Makedonie zastoupena strana reprezentující albánskou menšinu. Demokratická unie pro integraci (DUI), která vzešla z konfliktu v roce 2001, se podílela na předchozí vládě. Mezitím se DUI stala největší a *de facto* nejsilnější stranou albánských voličů. Skutečnost, že největší albánská strana nyní sdílí vládní odpovědnost pouze na místní úrovni, způsobuje napětí. V Bývalé jugoslávské republice Makedonii neexistuje – na rozdíl od mnohojazyčných států, jako je Belgie, Španělsko, Spojené království a Itálie – administrativní stupeň mezi místními a centrálními orgány, kde může velká strana silná v regionech hrát dominantní roli. DUI požaduje zastoupení v ústřední vládě a domnívá se, že zájmy Albánců nejsou zohledňovány v takové míře, jak je stanoveno v rámcové dohodě z Ohridu z roku 2001. Kvůli tomu nějakou dobu bojkotovala zasedání parlamentu. Mezitím se největší vládní strana VMRO-DPMNE dohodla s DUI na souboru 45 návrhů zákonů, které musí být přijímány kvalifikovanou většinou (Badinterova většina), a proto DUI parlamentní bojkot ukončila.

6. Ukončení sporu s Řeckem

Řecko, které je členským státem EU, se velmi zajímá o svého severního souseda. Řecké firmy zde představují nejdůležitější zahraniční investory a Řecko podporuje rychlé rozšíření EU o sousední a blízké země. Řecko po mnoho let odmítalo používat k označení severního souseda, který v roce 1991 získal nezávislost, název „Makedonie“, protože to považovalo za vznesení nároku na část řeckého území. Používalo výlučně označení „Skopje“ (hlavní město) nebo „FYROM“ (anglická zkratka pro Bývalou jugoslávskou republiku Makedonii), či zdůrazňovalo, že v rámci Jugoslávského království (1929–1941) se tato oblast jmenovala Vardarská provincie.

Řecko nyní svůj postoj významně změnilo. Uznalo, že jeho severní soused náleží k území, které bývalo nazýváno Makedonií a že se jeho obyvatelé s tímto jménem ztotožňují. Řecká ministryně zahraničních věcí Dora Bakoyannisová v rozhovoru pro athénské noviny „Kathimerini“ ze dne 14. října 2007 uvedla, že usiluje o rychlé uzavření konečné dohody ohledně užívání názvu „Makedonie“. Řecko nyní upřednostňuje oboustranně přijatelné

složené jméno, z něhož by vyplývalo, že se nejedná o celou Makedonii, nýbrž pouze o její severní hornatou část, která je v současné době spravována Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií. Situaci prozkoumal jménem Organizace spojených národů pan Matthew Nimetz během své návštěvy obou hlavních měst v prosinci 2007. Problém s názvem by mohl být vyřešen dříve, než bude v roce 2008 přijato rozhodnutí o přistoupení Bývalé jugoslávské republiky Makedonie k NATO, což by mohlo v této oblasti vést k novému napětí. Tato dohoda by také mohla urychlit proces přistoupení k EU. Lze totiž očekávat, že Řecko bude od okamžiku jejího uzavření přistoupení Makedonie podporovat.

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	27.2.2008
Výsledek závěrečného hlasování	+: 56 -: 5 0: 1
Členové přítomní při závěrečném hlasování	Monika Beňová, Elmar Brok, Colm Burke, Véronique De Keyser, Giorgos Dimitrakopoulos, Hanna Foltyn-Kubicka, Michael Gahler, Georgios Georgiou, Bronisław Geremek, Maciej Marian Giertych, Ana Maria Gomes, Alfred Gomolka, Klaus Hänsch, Richard Howitt, Jana Hybášková, Anna Ibrisagic, Metin Kazak, Maria Eleni Koppa, Helmut Kuhne, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Johannes Lebech, Emilio Menéndez del Valle, Francisco José Millán Mon, Philippe Morillon, Pasqualina Napoletano, Vural Öger, Cem Özdemir, Justas Vincas Paleckis, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, Hubert Pirker, Samuli Pohjamo, Bernd Posselt, Michel Rocard, Raúl Romeva i Rueda, Libor Rouček, Jacek Saryusz-Wolski, György Schöpflin, Hannes Swoboda, Charles Tannock, Geoffrey Van Orden, Ari Vatanen, Kristian Vigenin, Zbigniew Zaleski, Josef Zieleniec
Náhradník(ci) přítomný(i) při závěrečném hlasování	Mariela Velichkova Baeva, Cristian Silviu Bușoi, Giulietto Chiesa, Andrew Duff, Árpád Duka-Zólyomi, David Hammerstein, Evgeni Kirilov, Jaromír Kohlíček, Erik Meijer, Nickolay Mladenov, Borut Pahor, Józef Pinior, Antolín Sánchez Presedo, Inger Segelström, Marcello Vernola
Náhradník(ci) (čl. 178 odst. 2) přítomný(i) při závěrečném hlasování	Renate Weber